

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 1 lipca 1991 r.

w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego wobec studentów.

Na podstawie art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa bez bliższego określenia o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385),
- 2) obwinionym — rozumie się przez to studenta, przeciwko któremu zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające lub dyscyplinarne,
- 3) komisjach dyscyplinarnych — rozumie się przez to komisje dyscyplinarne dla studentów oraz odwoławcze komisje dyscyplinarne dla studentów,
- 4) stronach — rozumie się przez to obwinionego i rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. 1. Jeżeli o ten sam czyn wszczęto postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia, komisja dyscyplinarna może zawiesić postępowanie dyscyplinarne.

2. Komisja dyscyplinarna może podjąć zawieszono postępowanie.

3. O postanowieniu w sprawie zawieszenia postępowania dyscyplinarnego oraz o podjęciu zawieszono postępowania komisja dyscyplinarna zawiadamia strony.

§ 3. 1. Ukaraný karą upomnienia, o której mowa w art. 162 ust. 3 ustawy, może żądać przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego lub postępowania przed sądem koleżeń-

skim w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia o ukaraniu.

2. Termin, o którym mowa w ust. 1, może zostać przywrócony, jeżeli ukarany uprawdopodobni, że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych.

3. Wniosek o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu.

4. W razie żądania przez ukaranego karą upomnienia przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego, rektor uczelni zleca rzecznikowi dyscyplinarnemu przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego. Przepisy § 8—11 stosuje się odpowiednio.

§ 4. 1. W razie przeniesienia się obwinionego do innej uczelni w czasie toczącego się przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego, rektor zawiadamia o fakcie prowadzenia postępowania dyscyplinarnego rektora uczelni, do której obwiniony się przeniósł, a po ukończeniu postępowania przesyła mu odpis prawomocnego orzeczenia.

2. Wezwania i inne pisma, wysłane obwinionemu pod ostatnim znanym adresem, uznaje się za doręczone, jeżeli obwiniony, któremu doręczono zawiadomienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, zmieni miejsce zamieszkania, nie powiadamiając o tym komisji dyscyplinarnej.

3. O obowiązku zawiadomienia o zmianie miejsca zamieszkania i skutkach jego niedopełnienia należy poinformować obwinionego przy pierwszym doręczeniu.

§ 5. 1. Rektor uczelni może powołać kilku rzeczników dyscyplinarnych.

2. Rektor powołuje rzecznika dyscyplinarnego na okres swojej kadencji.

3. W razie nienależytego wywiązywania się rzecznika dyscyplinarnego z obowiązków, rektor uczelni może go odwołać przed upływem kadencji.

§ 6. 1. Obwinionego nie uważa się za winnego dopóty, dopóki nie zostanie mu udowodniona wina w trybie określonym w rozporządzeniu.

2. Obwiniony nie ma obowiązku dowodzenia swej niewinności, a nie dających się usunąć wątpliwości nie wolno rozstrzygać na jego niekorzyść.

§ 7. Wykonanie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego zarządza rektor uczelni.

Rozdział 2

Postępowanie wyjaśniające

§ 8. Rektor uczelni, po otrzymaniu wiadomości o postępowaniu uchybiającym godności studenta lub naruszeniu przepisów obowiązujących w uczelni, zleca rzecznikowi dyscyplinarnemu przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego, które nie powinno trwać dłużej niż 6 tygodni.

§ 9. 1. Rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego. Odpis tego postanowienia otrzymuje obwiniony.

2. W toku postępowania wyjaśniającego rektor dyscyplinarny obowiązany jest zebrać dowody niezbędne do całkowitego wyjaśnienia sprawy, uwzględniając zarówno dowody świadczące przeciwko obwinionemu, jak i dowody przemawiające na jego korzyść.

3. Organy i pracownicy uczelni obowiązani są udzielać rzecznikowi dyscyplinarnemu wszelkich wyjaśnień i informacji mających znaczenie w prowadzonym przez niego postępowaniu wyjaśniającym.

§ 10. 1. Obwinionemu należy umożliwić złożenie w toku postępowania wyjaśniającego wszelkich wyjaśnień i dowodów, które mogą mieć znaczenie dla sprawy. Po zakończeniu postępowania należy obwinionego i jego obrońcę zapoznać z treścią zebranych dowodów, o których mowa w § 9 ust. 2, informując o prawie zgłoszenia w terminie 3 dni wniosku o uzupełnienie postępowania dowodowego.

2. W toku postępowania wyjaśniającego obwiniony ma prawo zgłosić rzecznikowi dyscyplinarnemu wniosek o przesłuchanie wskazanych przez niego osób w charakterze świadków oraz przeprowadzenie innych dowodów.

3. Obwiniony ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień, o czym należy go poinformować.

§ 11. 1. W zależności od wyniku postępowania wyjaśniającego rektor dyscyplinarny składa rektorowi uczelni umotywowany wniosek o:

- 1) umorzenie postępowania,
- 2) wymierzenie obwinionemu kary upomnienia w myśl art. 162 ust. 3 ustawy,
- 3) przekazanie sprawy do sądu koleżeńskiego,
- 4) skierowanie do komisji dyscyplinarnej wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i ukaranie.

2. Umorzenie postępowania następuje w razie:

- 1) śmierci obwinionego,

2) przedawnienia, o którym mowa w art. 174 ustawy,

3) gdy postępowanie dyscyplinarne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie ukończone lub wcześniej wszczęte jest w toku,

4) gdy obwiniony nie popełnił czynu albo popełniony przez niego czyn nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego,

5) znikomej szkodliwości popełnionego czynu.

3. Jeżeli rektor uczelni — na wniosek rzecznika dyscyplinarnego — podejmie decyzję o przekazaniu sprawy do sądu koleżeńskiego, rektor dyscyplinarny przesyła odpis wniosku do sądu koleżeńskiego.

§ 12. 1. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i o ukaranie powinien zawierać:

- 1) imię, nazwisko, adres oraz inne dane dotyczące obwinionego,
- 2) dokładne określenie zarzucanego czynu, ze wskazaniem czasu i miejsca jego popełnienia,
- 3) proponowany rodzaj kary dyscyplinarnej,
- 4) uzasadnienie wniosku o ukaranie.

2. Do wniosku należy dołączyć akta postępowania wyjaśniającego.

Rozdział 3

Postępowanie przed komisjami dyscyplinarnymi

§ 13. 1. Po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania przed komisją dyscyplinarną i ukaranie obwinionego przewodniczący komisji wyznacza skład orzekający, z uwzględnieniem przepisu art. 167 ust. 4 ustawy.

2. Skład orzekający rozpoznaje wniosek na posiedzeniu niejawnym, które powinno się odbyć w terminie do 14 dni od daty wpływu wniosku.

3. Na posiedzeniu niejawnym skład orzekający wydaje postanowienie o:

- 1) wszczęciu postępowania przed komisją i skierowaniu wniosku do rozpoznania na rozprawie,
- 2) odmowie wszczęcia postępowania przed komisją z powodu niepopelnienia przewinienia dyscyplinarnego albo znikomej szkodliwości czynu,
- 3) zwrocie wniosku rzecznikowi dyscyplinarnemu — w celu uzupełnienia postępowania wyjaśniającego, wskazując, w jakim zakresie i kierunku ma nastąpić uzupełnienie postępowania, oraz wyznaczając termin zakończenia tego postępowania, który nie powinien przekraczać 30 dni.

§ 14. 1. Odpisy postanowień wydanych na posiedzeniu niejawnym doręcza się rzecznikowi dyscyplinarnemu i obwinionemu.

2. Na postanowienie odmawiające wszczęcia postępowania przed komisją przysługuje rzecznikowi dyscyplinarnemu prawo wniesienia zażalenia do odwoławczej komisji dyscyplinarnej.

§ 15. 1. Przewodniczący składu orzekającego:

- 1) wyznacza termin rozprawy, która powinna odbyć się w ciągu 30 dni od daty wniesienia przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku o ukaranie,

- 2) zawiadamia na piśmie rektora uczelni oraz rzecznika dyscyplinarnego o terminie rozprawy,
- 3) wzywa na rozprawę obwinionego i zawiadamia obrońcę o terminie rozprawy,
- 4) wzywa na rozprawę świadków i biegłych.

2. Obwinionemu doręcza się wraz z wezwaniem:

- 1) odpis wniosku rzecznika dyscyplinarnego o ukaranie,
- 2) listę członków składu orzekającego,
- 3) pouczenie o uprawnieniach wynikających z przepisu § 16 i skutkach niestawiennictwa na rozprawę.

3. Termin rozprawy powinien być tak wyznaczony, aby między doręczeniem obwinionemu wezwania a dniem rozprawy upłynęło co najmniej 7 dni.

§ 16. 1. Członek składu orzekającego ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność, która może wzbudzać wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Wniosek o wyłączenie rozpoznaje skład orzekający na posiedzeniu niejawnym przed rozprawą.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien być zgłoszony nie później niż przed rozpoczęciem rozprawy.

§ 17. Obwiniony i obrońca mają prawo do zapoznania się z aktami sprawy i sporządzania z nich odpisów i notatek.

§ 18. 1. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawę obwinionego, któremu wezwanie doręczono prawidłowo, nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy.

2. W razie uznania niestawiennictwa obwinionego na rozprawę za usprawiedliwione, skład orzekający odracza rozprawę i wyznacza nowy jej termin. Rozprawa może ulec odroczeniu na okres do 30 dni. Jeżeli jednak w tym terminie stawienie się obwinionego z przyczyn od niego niezależnych nie jest możliwe, termin ten może zostać przedłużony do czasu ustania powstałych przeszkód.

§ 19. 1. Rozprawą kieruje przewodniczący składu orzekającego.

2. Rozprawa rozpoczyna się od sprawdzenia obecności stron, po czym przewodniczący odczytuje wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i ukaranie, wraz z uzasadnieniem. Następnie zapytuje obwinionego, czy przyznaje się do popełnienia zarzucanego mu czynu oraz czy i jakie zamierza złożyć wyjaśnienia.

3. Po złożeniu wyjaśnień przez obwinionego przewodniczący zarządza postępowanie dowodowe, przesłuchuje świadków i biegłych oraz przeprowadza inne dowody zebrane w postępowaniu wyjaśniającym. Jeżeli żadna ze stron postępowania nie wyrazi sprzeciwu, a bezpośrednie przeprowadzenie dowodu nie jest niezbędne, przewodniczący może odczytać zeznania świadków i opinie biegłych oraz przedstawić inne dowody zebrane w postępowaniu wyjaśniającym.

4. W trakcie rozprawy komisja, na wniosek stron lub z urzędu, dopuszcza dowody z zeznań świadków i opinii biegłych oraz inne dowody, jeżeli uzna, że ich przeprowadzenie jest istotne dla sprawy.

5. Obwiniony, jego obrońca i rzecznik dyscyplinarny mają prawo wypowiadać się co do każdego dowodu.

6. Jeżeli wyjaśnienia obwinionego, który na rozprawie przyznaje się do winy, nie budzą wątpliwości, skład orzekający za zgodą stron może nie przeprowadzać postępowania dowodowego lub ograniczyć je.

7. Po zakończeniu postępowania dowodowego przewodniczący składu orzekającego udziela głosu rzecznikowi dyscyplinarnemu, obrońcy i obwinionemu. Obwinionemu przysługuje zawsze głos ostatni.

§ 20. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący składu orzekającego i protokolant.

§ 21. 1. Po wysłuchaniu głosów stron przewodniczący zamyka rozprawę i skład orzekający przystępuje niezwłocznie do narady nad orzeczeniem.

2. Przebieg narady i głosowania nad orzeczeniem są tajne. Podczas narady i głosowania oprócz członków składu orzekającego może być obecny jedynie protokolant, chyba że przewodniczący uzna jego obecność za zbędną.

3. Narada i głosowanie odbywają się osobno co do winy i osobno co do kary. Przewodniczący głosuje ostatni.

§ 22. 1. Postanowienia i orzeczenia składu orzekającego zapadają zwykłą większością głosów.

2. Głosy członków składu orzekającego wstrzymujących się od głosowania liczą się na korzyść obwinionego.

3. Jeżeli przy głosowaniu co do kary zdania członków składu orzekającego tak się podzielią, że na żadną z proponowanych kar nie przypadnie większość głosów, zdanie najmniej przychylnie dla obwinionego przyłącza się do zdania najbardziej doń zbliżonego.

4. Przegłosowany członek składu orzekającego ma prawo złożyć na piśmie zdanie odrębne z uzasadnieniem.

§ 23. 1. Skład orzekający wydaje orzeczenie:

- 1) o ukaraniu, mocą którego uznaje obwinionego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, i wymierza karę bądź
- 2) uniewinniające od postawionych zarzutów, bądź też
- 3) umarzające postępowanie, jeżeli uzna, że zachodzą warunki do przekazania sprawy w myśl § 11 ust. 1 pkt 3 albo okoliczności określone w § 11 ust. 2 lub jeżeli rzecznik dyscyplinarny przed odczytaniem na rozprawie wniosku o ukaranie obwinionego złoży oświadczenie, że nie popiera oskarżenia.

2. Przy wymiarze kary bierze się pod uwagę stopień winy, rodzaj, znaczenie i skutki czynu.

3. Jeżeli obwiniony dopuścił się kilku przewinień rozpoznawanych w jednym postępowaniu dyscyplinarnym, wymierza się jedną karę za wszystkie przewinienia.

§ 24. 1. Orzeczenie powinno być sporządzone na piśmie i zawierać:

- 1) nazwę komisji dyscyplinarnej, datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia,
- 2) imiona i nazwiska członków składu orzekającego, rzecznika dyscyplinarnego i protokolanta,
- 3) imię i nazwisko oraz inne dane określające tożsamość obwinionego, w tym również kierunek i rok studiów,

- 4) opis zarzucanego czynu, z podaniem miejsca i daty jego popełnienia,
- 5) rozstrzygnięcie komisji dyscyplinarnej,
- 6) uzasadnienie zawierające wyjaśnienie podstawy faktycznej i wskazanie podstawy prawnej orzeczenia.

2. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego.

§ 25. 1. Orzeczenie powinno być ogłoszone bezpośrednio po naradzie.

2. Z ważnych powodów ogłoszenie orzeczenia może być odroczone na czas nie przekraczający 7 dni. Termin ogłoszenia orzeczenia powinien być podany na rozprawie.

3. Po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący składu orzekającego podaje ustnie motywy orzeczenia i poucza obwinionego o trybie i terminie wniesienia odwołania.

4. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem powinno być doręczone stronom w terminie 14 dni od jego ogłoszenia.

§ 26. 1. Stronom przysługuje prawo wniesienia odwołania od orzeczenia do odwoławczej komisji dyscyplinarnej. Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego na korzyść obwinionego wymaga zgody zainteresowanego.

2. Odwołanie, wraz z uzasadnieniem i odpisami dla stron, wnosi się za pośrednictwem komisji dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie, w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia. Złożenie odwołania wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

3. Niewniesienie lub cofnięcie odwołania przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej powoduje uprawomocnienie się orzeczenia.

§ 27. Przewodniczący odwoławczej komisji dyscyplinarnej, po stwierdzeniu, że odwołanie zostało wniesione w terminie, wyznacza termin rozprawy odwoławczej i zarządza doręczenie odpisu odwołania stronie przeciwnej. Rozprawa odwoławcza powinna odbyć się w terminie 14 dni od dnia wpływu odwołania do odwoławczej komisji dyscyplinarnej. Przepisy § 15 ust. 2 i 3 oraz § 16 i 17 stosuje się odpowiednio.

§ 28. 1. Przewodniczący odwoławczej komisji dyscyplinarnej odrzuca odwołanie w razie wniesienia go po upływie terminu przewidzianego w § 26 ust. 2 albo przez osobę nieuprawnioną.

2. Przewodniczący odwoławczej komisji dyscyplinarnej, na wniosek strony, przywraca uchybiony termin, jeśli uprawdopodobni ona, że uchybienie nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych.

3. Wniosek o przywrócenie terminu składa się wraz z odwołaniem za pośrednictwem komisji dyscyplinarnej, która wydała zaskarżone orzeczenie, w terminie 7 dni od dnia ustania przeszkody.

§ 29. 1. Rozprawę odwoławczą rozpoczyna ustne sprawozdanie, w którym członek składu orzekającego odwoławczej komisji dyscyplinarnej, wyznaczony jako sprawozdawca, przedstawia przebieg dotychczasowego postępowania dyscyplinarnego, treść zaskarżonego orzeczenia, przytoczone w odwołaniu zarzuty oraz okoliczności faktyczne sprawy, jak również zawiadania strony o postanowieniu składu orzekającego w sprawie dopuszczenia nowych dowodów.

2. Strony mogą składać wyjaśnienia, oświadczenia i wnioski ustnie lub na piśmie.

3. Przed zakończeniem rozprawy odwoławczej przewodniczący składu orzekającego udziela głosu rzecznikowi dyscyplinarnemu, obrońcy i obwinionemu, przy czym pierwszy głos przysługuje stronie, która wniosła odwołanie.

4. Przepisy § 18, 19 ust. 1, 3, 5, 6 i 7 oraz § 20—22 stosuje się odpowiednio.

§ 30. 1. Odwoławcza komisja dyscyplinarna bądź utrzymuje w mocy orzeczenie komisji dyscyplinarnej, bądź je uchyla i sama orzeka o winie i karze. Przepisy § 23—25 stosuje się odpowiednio.

2. Odwoławcza komisja dyscyplinarna może zastrzyć orzeczoną karę jedynie wówczas, gdy orzeczenie zostało zaskarżone przez rzecznika dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego.

3. Jeżeli obwiniony został niesłusznie uniewinniony albo zachodzi konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego, a orzeczenie zaskarżył rzecznik dyscyplinarny, odwoławcza komisja dyscyplinarna uchyla orzeczenie w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania przez inny skład komisji dyscyplinarnej.

§ 31. 1. Odwoławcza komisja dyscyplinarna rozpoznaje na posiedzeniu niejawnym zażalenie rzecznika dyscyplinarnego na postanowienie odmawiające wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Rozpoznanie zażalenia powinno nastąpić w terminie 14 dni od daty wpływu zażalenia.

2. Uwzględniając zażalenie, odwoławcza komisja dyscyplinarna wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.

3. Postanowienie odwoławczej komisji dyscyplinarnej, utrzymujące w mocy zaskarżone postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, kończy postępowanie.

§ 32. Przepisy dotyczące odwołań stosuje się odpowiednio do rozpatrywania zażaleń.

Rozdział 4

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego

§ 33. 1. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia,
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nie znane przedtem, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny.

2. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego może wnieść osoba ukarana lub rzecznik dyscyplinarny.

3. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego należy wnieść w ciągu 30 dni od dnia, w którym strona dowiedziała się o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

4. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosi się do komisji dyscyplinarnej tej instancji, w której

wydano prawomocne orzeczenie. Zespół orzekający wyznaczony przez przewodniczącego w innym składzie bada na posiedzeniu niejawnym, czy wniosek złożony został w terminie i czy opiera się na przesłankach określonych w ust. 1.

5. W przypadku braku warunków do wznowienia postępowania komisja dyscyplinarna wniosek odrzuca; w przeciwnym razie wydaje postanowienie o wznowieniu postępowania.

6. Do wznowienia i dalszego postępowania po wznowieniu stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 34. Sprawy dyscyplinarne, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia nie zostały zakończone, prowadzą komisje, przed którymi toczy się postępowanie.

§ 35. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1991 r.

Minister Edukacji Narodowej: w z. *A. Janowski*